

Mazsalacas Behtis

(34) № 14-91 novembris

MAZSALACAS PILSĒTAS PAŠVALDĪBAS IZDEVUMS

**Ja kāds pasaulē grib ko atstāt,
Tad lai atstāj savus darbus!**

Eduards Veidenbaums

VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJA O. BEĶERA
INFORMĀCIJA

Ielu asfaltēšana pilsētā:

Izvēles pamatā bija ielas, kur nākotnē netiks veiktas inženiertehniskas izbūves. Cilvēkus uztrauc tas, kāpēc netika noasfaltēta Graudiņa iela. Firma "Remix" veic segumu uzlikšanu, izmantojot 80 % veco asfalta segumu. Šī firma uz šķembām asfaltu neklāj. Garantiju firma dod 2 gadiem. Aptuveni tas izmaksāja 306 tūkstošus 977 rubļus. Pirmajā dienā gan bija kavēšanās, tādēļ 10 tūkstošus (soda nauda) firma nesapņems. Samaksājām pēc ligumcēm. Rajons palīdzēja mums ar 30 tūkstošiem, pārējais par pilsētas

budžeta līdzekļiem, ja nesanāks, tad ņemsim bankas kredītu.

Valde ir nosūtījusi vēstuli Skaņkalnes pagasta TDP un valdes priekšsēdētājam, kurā lūdz izskatīt jautājumu par ceļa seguma atjaunošanu Skaņkalnes ielā. Mazsalacas pilsētas valde apņemas veikt asfalta seguma atjaunošanu 1992. g. 3. kvartālā. Darbi tiek veikti ar firmas "Remix" asfalta klājēju. Asfaltu, gāzi, degvielu, transportu, ūdeni un pārējo nodrošina pilsēta. Asfalta segums tiek atjaunots sekojošā ceļa posmā - dzelzceļa pārbrauktuve no "Bisnieku" ceļa gala līdz krustojumam pie MRS, MRS kantora ēkas pagalmā līdz Rūpniecības un Rīgas ielas krustojumam pilsētā. Koptāmes samaksas summa aptuveni 250 - 270 tūkstoši. rbļ., ko apmaksātu pēc vienošanās līguma Skaņkalnes pagasta valde. Gaidām atbildi.

Kompjūtera iegāde valdes vajadzībām:

Kompjūters tika iegādāts pamatā par rajona līdzekļiem. 10 tūkstošus rubļu samaksājām paši. Uz mēnesi līgumdarbā esam pieņēmuši datoru operatori informācijas ievadīšanai. Ar kompjūtera palīdzību ceram uzzināt informāciju, glabāt to. Patreiz mums ir piecas programmas. Pati galvenā "Automatizētā sekretāres darba vieta". Perspektīvā domāju, ka pie kompjūtera strādās divi cilvēki.

Par telpām, kuras atbrīvojuši aptieka:

Valde uzskata, ka pirmās tiesības jādod patērētāju biedrībai cerībā uz iedzīvotāju labāku apkalpošanu.

SKAŅKALNES PAGASTĀ

MĀKSLAS SKOLA - STUDIJA

1976. gadā Valmierā nodibinājās bērnu mākslas skola. Tā bija otrā skola republikā. Šodien šāda veida skolas - ap divi desmiti. Sevišķi strauji to skaits pieaug pēdējos gados. Arī mūsu rajonā pirms 2 gadiem darbu uzsāk Valmieras skolas filiāle Rūjienā. Šajā gadā būtu klāt nākušas vēl divas: Rencēnos un Skaņkalnē. Taču laiki kļūst grūtāki, jo visur pietrūkst naudas. Tāpēc arī Valmieras mākslas skola nevar atļauties atvērt filiāles. Būs jātiek galā ar pašu spēkiem. Tā paša iemesla dēļ skolas nosaukumā nebūs tikai "skola", bet mākslas skola - studija. Par patstāvīgu skolu tā varēs tapt ar laiku, kad būs gan atbilstošas telpas, gan inventārs, gan mācību materiāli. Tomēr bez šīs skolas iesākuma mēs nevaram iztikt, jo bērni aug un nevar gaidīt, kamēr pieaugušie kļūs pietiekami turīgi, lai viņiem sagādātu iespējas mācīties.

Kas tad ir mākslas skola? Amerikā, Dānijā un Vācijā (par citām valstīm nezinu) šāda tipa skolu nav, jo tur atbilstošā līmenī tēlotājas un dekoratīvās mākslas jebkurš skolēns var apgūt savā vidējā mācību iestādē kā izvēles kursu. Tur ir gan labiekārtotas darbnīcas, gan mums vēl ilgi neaizsniedzamas mācību materiālu iespējas.

Latvijā mākslas skolas ir patstāvīgas skolas, kuru metodiskā vadība ir Kultūras ministrijā, bērni mācās pēcpusdienās vairākas reizes nedēļā un pedagogi ir ar speciālo izglītību.

Domāju, ka būtisks ir fakts, ka mākslas skolas sāka veidoties vispirms rajonu centros: Madonā, Valmierā, Kuldīgā, Rēzeknē, Daugavpilī un citur, tikai vēlāk arī Rīgā. Pamazām mākslas skolas ap sevi veidoja arī filiāļu loku.

Kādēļ ir vajadzīgas šādas skolas? Manuprāt, ir divi galvenie skolas uzdevumi, kuriem katra atsevišķa mākslas skola pievērs lielāku vai mazāku vērību. Viens no tiem ir vajadzība kompensēt to, kas līdz šim nav bijis paredzēts Tautas izglītības sistēmā, otrs uzdevums ir skolēnam dot priekšstatu par iespējām mācīties mākslas vidusskolā, amatniecības skolā un sagatavot iestājam tajās. Tāpēc skola aptver skolēnus no 6 gadu vecuma līdz 15 gadiem. Mazie mācās sagatavošanas kursos no pirmās klases līdz ceturtajai, tad kārtu iestāju pārbaudījumus un paralēli vispārīgglītojošās skolas pietikai klasei mācās mākslas skolas pirmajā klasē. Skola ilgst 4 gadus un to pabeidz ar lielāku darbu, kurš parāda katra skolēna sasniegto prasmes un zināšanu līmeni. Pēc tam ir iespējas izvēlēties turpmāko mācību veidu. Te es gribu uzsvērt - mākslas skolas beigšanas apliecības saņemšana nemaz nenozīmē, ka bērnam obligāti jāklūst par mākslinieku.

Pirmkārt un galvenokārt mākslas skolas audzēknis ir izaudzis par cilvēku, kas pasauli ap sevi uztver daudz redzīgākām acīm, kaut drusku orientējas mākslas pasaulē, nejutās svešinieks izstāžu zālē. No praktiskā viedokļa ir spējīgs vairāk vai mazāk radīt ap sevi estētisku, laikmetīgu un harmonisku vidi, kā arī veidot pats savu ārieni. Tomēr vienmēr ir daļa skolēnu, kas grib mācīties tālāk. Te iespējas ir daudz un dažādas. Vispirms ir lietišķās mākslas vidusskolas Rīgā, Liepājā un Rēzeknē, kuru nodaļas var apgūt augstas klases amata meistarību metālkāšanā, koka, stikla un ādas mākslinieciskajā apstrādē, aušanā, rokdarbos, trikotāžas adīšanā, tērpu modelēšanā. Vēl ir keramikas nodaļa, kur mācās ne tikai keramikai, bet arī porcelāna apgleznošanu. Ir dekoratoru un tēlnieku nodaļas. Šīs skolas sagatavo amata meistarus, par amatnieku izpildītāju var kļūt mācīties Amatniecības skolās, kur ir ne mazāk daudzveidīgas iespējas. Domāju, ka kulināram un oficiantam mākslas skolā gūtās zināšanas noderēs ne mazāk kā grāmatsējējam vai mēbeļu galdniekam. Ja no kuģa kapteiņa

(turpin. 2. lpp.)

daudzās valstīs prasa obligāti apmeklēt koncertus un mākslas izstādes, tad kāpēc gan lauksaimnieks būtu slīktāks? Tikai nezināšana rada tukšumu brīvā laika aizpildīšanā. Nezināšana par iespējām reducē visu uz vienu "izlādēšanās" veidu par taloniņu no 21 gada vecuma. Tāpēc, atgriezoties pie izsenis latviešiem raksturīgā - amatniecības, ir jāsāk mācīt tā no mazotnes. (Un kā Jānis saka: amatniecība ir Latvijas perspektīva.)

Pieredze darbā Valmieras skolā rāda, ka apmēram puse no tiem, kas mācījušies, izvēlas arī turpmāko izglītību mākslā un amatniecībā. Liels skaits mūsu audzēkņu ir beiguši lietišķās mākslas vidusskolas gan Rīgā, gan Rēzeknē un Liepājā. Vairāki ir beiguši, daži mācās Latvijas Mākslas akadēmijā. Valmieras, Rūjienas mākslas skolās, arī Rencēnos strādā mūsu bijušie audzēkņi. Ar šo mācību gadu par rokdarbu pasniedzēju Rēzeknes Lietišķās mākslas skolā sāka strādāt arī mūsu bijusī skolniece Daiga Tamms no Trikātas.

Tai pašā laikā ļoti daudzi strādā visdažādākajās vietās, ir šoferi, skolotāji, oficianti, kulināri, grāmatcēji utt., to nemaz nevar uzskaitīt. Pie tam ir vēl viens ne mazāk svarīgs aspekts, meitenes, kas pie mums mācījušās, kļūst vēlāk par māmiņām, kas spēj dot vairāk pašas saviem bērniem.

Te nonākam arī pie secinājuma, ka mākslas skola vajadzīga arī šeit. Pateicoties Ziedoņa Ziediņa kunga idejai, Ilzes Laizānes kundzes, Jāņa Brenguļa un Ojāra Beķera kungu materiālajai līdzdalībai, šī mākslas skola - studija Skapkalnes pagastā top. Savukārt mēs - Biruta un Jānis Jansoni būsīm te skolotāji. Mēs nodibinājam un izveidojam Valmieras mākslas skolu, nostrādājām tajā kopā ar kolēģiem 15 gadus un šobrīd gaidām savus jaunus skolēnus.

Aicinām šoreiz visus, neatkarīgi no vecuma, lai redzētu, kam tad šī studija visvairāk vajadzīga. Atkarībā no pieteikušos vecuma mēs veidosim 2 grupas pa 15 skolēniem katrā. Tāpat kā mūzikas skolā, stundas notiks pēcpusdienās divas reizes nedēļā pa 4 stundām. Mācību priekšmeti ir zīmēšana, gleznošana, kompozīcija, darbš materiālā, ievads mākslas vēsturē.

Par mācībām būs jāmaksā. Šobrīd tas varētu būt ap 20 - 25 rubļi mēnesī. No tā jāiznāk algai diviem skolotājiem - katram ap 110 rhl., apkopējai ap 50 rubļi mēnesī. Tad vēl valsts labā 37% no kopējās summas un pāri paliek ap 500 rubļu gadā mācību materiālu iegādei. No šeit uzskaitītā ir uzskatāmi redzams, ka materiāli nepalikis bagātāki ne skolotāji, ne nabagāki vecāki, vienīgā bagātība, ko gūsim abpusēji, būs garīgais gandarījums par darbu.

Vēl pēdējais, pats svarīgākais.

Skolas adrese: Skapkalnes pag., Bērzu iela 2, dzīvoklis 19, telefona nav. Cerams, ka pagaidām.

BIRUTA un JĀNIS JANSONI

KLUSAIS TALANTS

Šoreiz kaut nedaudz vārdos gribas pastāstīt par mūsu pilsētiņā dzīvojošu un retam vien zināmu cilvēku, kurā mīt mākslinieka dvēsele. Tā ir mūsu novadnieka gleznotāja Jāņa Saukuma māsiņa Alma Cepurniece. Viņai ir savs gleznošanas veids - inkrustācija, kurā izmantotie materiāli no pirmā acu uzskata šķiet pavisam vienkārši: finieris, līme un dzintara lauska. Ar šiem necilvēkiem izveidotās brīnišķīgas dabas ainavas, arī portreti. Tur viņai pazīstami bērni ar Jāņu vainadziņiem rokās. Tur sarmotā rītā satikta stūrīņa. Netrūkst lietus lāses, kas rit pa loga rūtīm. Arī ievu ziedēšanas prieks. Un, būdama ticīga, viņa ļoti interesanti atveidojusi arī sevi bērniībā, jaunībā un pēdējā gaitā - ceļā, dodamies pretī mūžībai augšup pa kāpnēm.

Darbu ir daudz un interesanti, ne visus uzskaitīt. Tie jāredz katram pašam. Sarunā noskaidrojās, ka zīmēšana Almai Cepurniecei patīkusi visu savu mūžu. Kopš vien viņa sevi atceras. Reiz pat viņa domājusi, kā viņa rīkotos, kad būtu jāizšķiras starp maizes rīcienu vai baltu papīra lapu un zīmuli.

Alma Cepurniece gribējusi iegūt izglītību, bet toreiz ne katram tas bija pa kabatai. Vajadzējās strādāt, sākt pelnīt savu ikdienas iztiku.

Lai arī padomju laikā mums centās iegalvot, ka iedzimtība tādi māņi vien esot, tomēr tagad uzskati mainās. Arī šis piemērs liecina, ka starp radniecību pastāv lielas un dziļas saknes.

ATTIS SLOKA

"Jēzus glābj" - tā saucās kampaņa, kas norisinājās Latvijā no 22. - 29. septembrim. 59 evaņģēlisti no ASV ieradās pie mums, lai sludinātu brīnišķīgo glābšanas vēsti. Šie cilvēki tika sadalīti nelielās grupiņās un apciemoja vairākas draudzes. Arī mūsu mazpilsētā saskaņā ar Mazsalacas baptistu draudzes ielūgumu viesojās divi brāļi - Tims Davis un Samuels Bradlijs. Ik dienas viņš sludināja Dieva vārdu ne tikai Mazsalacā, bet arī tās tuvākajā apkārtnē - Ramatā, Rauskas skolā, Vecatē, Seļos, Rūjienas slimnīcā un pansionātā. Vēsts par to, ka Jēzus glābj ikvienu, nepagāja garām arī Mazsalacas vidusskolai. Šeit trešdienas vakarā notika dievkalpojums, kas varbūt daudzējādi atšķīrās no ierastajiem, bet tomēr daudzi atkal atrada savu glābšanu un atdeva savu sirdi Jēzum. No Rīgas skolā bija ieradies kristīgais ansamblis "Dzirdi", kas mainīja daudz jauzu uzskatus par kristiešiem.

Piektdienas vakarā Seļu klubā notika dievkalpojums, kurā kopā ar jau minētajiem brāļiem piedalījās Amerikas latvietis Kārlis Grubers.

Jāsaka, ka šī aizvadītā nedēļa atnesa ļoti daudz jauna, pamācoša un jauka. Mēs ļoti daudz mācījāmies no šiem brāļiem, un savukārt viņi kaut ko guva no mums. Šķiet, visvairāk evaņģelizācijas nedēļa mums lika ieraudzīt kādu milzīgu trūkumu - mīlestības deficītu. Mīlestība ir tā, kas aizsniedz visus - gan augstprātīgos un bagātos, gan nabagos, grūtsirdīgos un no sabiedrības atstumtos. Mācīsimies mīlēt ne tikai savu tuvāko, bet arī ienaidnieku! Atcerēsimies aizgājušās dienas kopā ar viesiem no ASV un nebaidīsimies atzīt savus trūkumus visa labā vidū!

INEI...

Svētīgs tas cilvēks, kas savu cerību liek uz To Kungu

Septembra pēdējā nedēļā Mazsalacā un tuvākajā apkaimē viesojās tāli ciemiņi no ASV, Teksasas štata, kuri aizrautīgi gan mazajā Rauskas skolīņā, gan Mazsalacas vidusskolā, gan Rūjas pansionātā un citur - sludināja Dieva vārdu, filozofēja par ticības nozīmi cilvēka dzīvē, mudināja cilvēkus vairāk pievērsties ticībai.

Tātad - Tims Davis, ārpus ASV kā sludinātājs devies 5. reizi. Savā personīgajā liecībā viņš raksta: "Evaņģēliski ticīgie mani ielūdz ciemoties jūsu zemē un pastāstīt par vissvarīgāko lietu manā dzīvē - attiecībām ar mūsu Kungu, Jēzu Kristu. Es esmu pagodināts šeit būt."

Samuels Bradley (sludina jau 7. reizi) par savu pievērsanos Dievam stāsta: "Es saslimu un pirmo reizi mūžā sajutu, ka, ja es mirtu un nebūtu Jēzu Kris. darījis par savas dzīves Kungu, tad es būtu bez cerības un tiktu mūžīgi šķirts no Dieva. Mājās, vienatnē es lūdzu Jēzu, lai viņš mani glābj, un viņš to darīja."

Daudzajās tikšanās reizēs ar Mazsalacas novada ļaudīm abi sludinātāji parādīja bezgala lielu mīlestību un cieņu pret mūsu mazo, daudz cietušo tautu, uzsverot, ka viņi jau mājās lūguši par mums, par mūsu nākotni, un arī turpmāk to darīs.

Viesi nodeemonstrēja aizrautīgu, pārliciecinātu oratora mākslu, kontaktu ar auditoriju, labestību, cilvēcību. Viņiem labs vārds atradās gan tādām, kas uz tikšanās nāca apgarots, stabils, gan tādām, kurš jutās nedrošs, skumīgs, nobēdājies.

Viesi savās uzstāšanās minēja bezgala daudz interesantu, pārliciecinātu piemēru - kaut vai par ābeli, kurā varam sakarināt banānus, bet vai tas būs banānkoks? Nē taču! Uz to brīdi jā, bet ilgāk ne. Tā arī ar cilvēkiem, ārējo čaulu viņi izmaina, bet "iekšpuse" - tā pati vecā. Mēs nevaram uz savas dvēseles "uzkarināt" to, kas mēs neesam.

Pēdējā svētdienas dievkalpojumā mājīgajā, uzpostajā Mazsalacas baptistu baznīcā izskanēja silti pateicības vārdi gan viesiem, gan mājiniem. Par tālo viesu ikdienas un sadzīves lietām nenogurstoši rūpējās visa draudze, pats mācītājs ar kundzi, īpaši bieži tika pieminēts Mārtinsonu ģimenes vārds. Tims Davis un Samuels Bradley no sirds pateicās par uzņemšanu, viesmīlību šeit, Latvijā - Mazsalacā visiem un katram personīgi.

Viesu rokās gūlās rudens ziedi, katram tālie ciemiņi atrada labu vārdu, koris skandēja dziesmas, skanēja smeldzīgs vijoles solo...

Mēs kļūstam stiprāki ar labiem draugiem. Saņemot rokās Latvijas karogu, vēl tagad ausis skan Tima Davisa vārdi: "Tas būs manā istabā, un es katru rītu modīšos Latvijā..."

Tas ir daudz, ka cilvēki šais dienās sajūtās vienotāki, labāki, tīrāki, sakārtotāki, tuvāki viens otram, vairāk nekā citkārt padomāja par Dievu.

I. BĒRZIŅA

Cienījamie mazsalacieši!

Uzaicinām bijušos Mazsalacas ev. - lut. draudzes locekļus atjaunot savu piederību draudzei. Vienlaikus aicinām arī jaunus draudzes locekļus.

Pieteikties pēc dievkalpojuma baznīcā katra mēneša 1., 3., 4. svētdienā vai pie draudzes kasieres A. Apsītes puķu veikalā Pērnavas ielā Nr. 9 katru darba dienu.

Draudzes padome

Daudzi no Jums jau zina par jaunajiem bibliotēku lietošanas noteikumiem, kas paredz soda naudu par laikā neatnestajām grāmatām. Tātad - 10 kapeikas par katru nokavētu dienu 1 mēnesi pēc noteiktā termiņa. (Termiņš - 15 dienas.) Šis likums ir stājies spēkā ar š. g. 1. jūniju. Pagaidām gan neesam vēl iekasējuši nevienu rubli, jo tomēr vēl cerējām uz Jūsu goda prātu. Taču turpmāk, kavētāji, droši ņemiet līdz naudas maciņus! Mēs ļoti stingri pieturēsimies pie jaunā likuma. Katrs vēlamies, lai mūsu darbu cienītu. Kāpēc Jūs necienāt mūs un citus lasītājus? Kāpēc man atkal ir jāraksta vārdi, kuri šogad vēl nav atraduši laiku atdot mūsu bibliotēkā paņemtās grāmatas, pat saņemot rakstiskus atgādinājumus:

Sabulis Spodris Kārļa d.,
Rauska Agita Andreja m.,
Macpāns Juris Imanta d.,
Narņicka Jevgēnija Boļeslava m.,
Bukava Anta Valda m.,
Šurma Maija Jāņa m.,
Miča Irēna Geronima m.,
Krumholce Sandra Daiņa m.,
Krumholce Solvita Daiņa m.,
Čukurs Alvis Miervalda d.,
Obuka Zaiga Alberta m.

Varbūt minētie pilsoņi nelasa šo avīzi. Tad kaimiņi vai darba biedri, lūdzu, palīdziet mums!

Grāmatas kļuvušas tik dārgas un mums ļoti nepieciešami papildus līdzekļi to iegādei. Protams, mēs priecātos par dažu labu ziedojumu naudas vai grāmatas veidā. Bet... To jau laikam spējam mūsu tautieši, kas dzīvo ārpus Latvijas. Tādā ceļā mūsu bibliotēkas fonds palielinājies par gandrīz 100 grāmatām, kuras līdz šim mums nebija pieejamas. Taču šīs grāmatas ir tikai 1 eksemplārā, un tādēļ tās dodam lasīt tikai uzticamiem lasītājiem. Tādēļ neapvainojieties, lūdzu, tie, kuri bibliotēku apmeklē neregulāri vai ierodas pirmo reizi! Varbūt visi interesenti vēl nezina, ka mūsu bibliotēkai ir ziedota arī adrese grāmata "Latvieši ASV", kurā jebkurš var noskaidrot savu draugu vai radu adreses ASV. Tāpat varat ieskatīties arī ārzemju latviešu avīzē "Laiks".

Nedaudz par žurnāliem "Burda" un "Verena". Visā Valmieras rajonā kopš 1. jūnija tiek ņemta maksa par skatīšanu - 50 kapeikas par vienu šā gada numuru vai iepriekšējo gadu komplektu. Par piegrieztnu un rakstu zīmēšanu neatkarīgi no gada - 1 rublis. Šajā laikā esam iekasējušas 21,- rbļ., par ko nevaram pat nopirkt jaunu "Burdas" numuru. Taču pagaidām par citu žurnālu skatīšanu naudu nepemsim. Tikai vajadzētu gan vairāk saudzēt bibliotēkas grāmatas un žurnālus. Atcerieties, ka arī citi vēlas lasīt pēc Jums!

M. REINVALDE,
pilsētas bibliotēkas vadītāja.

Laikraksta "Mazsalacas Vēstis" redaktoram.

Mazsalacas sakaru nodaļas kolektīvs prasa konkrētu atbildi no pilsētas deputātiem, kurai personai un kad nav laikā piegādāta bērnu telegramma. Vai deputātiem pirmās nosodošu lēmumu pieņemšanas nebūtu darba vietā jānoskaidro lietas būtība?

Mazsalacas sakaru nodaļas kolektīvs

KADĀ GADĪJUMĀ JĀMEKLĒ LOGOPĒDA PALĪDZĪBA

Valoda cilvēkam nav iedzimta, tā veidojas rūpīgā darbā kā savstarpējās sazināšanās līdzeklis. Valoda saistīta ar centrālās nervu sistēmas darbību. Valodas attīstībā pats svarīgākais ir dzirde, jo uz tās pamata attīstās valoda.

Dzirdes aparāts sāk funkcionēt pēc bērna piedzimšanas. Bērnam ar normālu dzirdi izveidojas sakari starp kustību un dzirdes analizatoriem. Pirmā izpausme - galvas pagriešana skaņas un gaismas virzienā.

Arī redzei ir svarīga nozīme valodas attīstībā. Par to liecina tas, ka akli bērni vēlu sāk runāt. Redzīgie bērni novēro un atdarina cilvēka mēles un mutes kustību. Starp redzes, dzirdes, taustes, ožas, garšas un kustību analizatoriem izveidojas nosacītu sakaru sistēma. Bērnu valoda rodas pēc šo nosacīto sakaru likuma. Zidainu vecumā un vēlāk liela nozīme ir kustību analizatoriem.

Pirmais dzīves gads - pirmajā mēnesī bērna balss skaņas ir netiksmes kliedzieni. Vēlāk tie diferencējas tiksmes un netiksmes kliedzienos.

Otrā mēneša sākumā balss pilnveidojas. Starp ceturto un sesto mēnesi parādās dažādas skaņas - lalināšana. Sestajā mēnesī skaņu krājums jau ir diezgan liels. Visvieglāk padodas tās skaņas, ko veido ar lūpām un mēles priekšējo daļu, jo šie orgāni vingrināti jau zīdīt. Starp sesto un astoto mēnesi vērojama zilbju atkārtošana, vēlāk vārdu atdarināšana. Tagad liela nozīme redzei, jo vārdi jāsaista ar tēliem, sāk veidoties dzimtā valoda. Pirmos patstāvīgos vārdus bērns sāk izrunāt pirmā dzīvības gada beigās, otrā gada beigās izrunā ap 300 vārdiem, trešā gada sākumā bērns sāk vārdus izmainīt nepieciešamajā formā. Nepareizi izrunātos vārdus tagad vajag labot. Ja bērnam izrunā rodas grūtības, tam jāpalīdz teikumu pabeigt. Vingrinājumi ar grūtiem vārdiem un teikumiem jāveido it kā rotaļā. Ar bērnu jārunā lēni un ļoti skaidri. Bērnu valodas krājums attīstās labāk lēnā sarunā, nekā tiem stāstot pasakas. Vecākiem bērniem valodas attīstību veicina lasīšana balsi un atstāstīšana.

Ja bērnam līdz 3 gadu vecumam valoda neattīstās, runā par valodas aizturi.

Ja arī bērnam valoda attīstās savlaicīgi, tomēr dažu skaņu izruna ir nepareiza - runājam par šļupstēšanu.

Galvenās valodas kļūdas:

- 1) neizrunā kādu skaņu,
- 2) skaņu izkropļo,
- 3) neprecīzi izrunā skaņas,
- 4) aizvieto skaņu ar citu,
- 5) vārdos izlaiž atsevišķas skaņas vai pat veselu zilbi.

Skaņu izrunas kļūdu cēloņi var būt šādi: pārāk bieža un liela mēle, īsa mēles saitīte, aukšlēju vai lūpu iedzimti šķēlumi, pavājināta dzirde, apkārtējo cilvēku, arī bērnu nepareiza izruna.

Lai savlaicīgi novērstu bērnu runas traucējumus, vecākiem ieteicams pievērst uzmanību tālāk norādītajām bērnu īpatnībām.

1. Ja 5 - 6 mēnešos bērns nereaģē uz pieaugušā balsi, bet vēlāk ar acīm nemeklē vecāku nosauktos priekšmetus, tas liek domāt, ka bērnam ir pavājināta dzirde.

2. Ja bērns nevar pacelt mēli aiz augšējiem priekšzobiem, tad viņam ir īsa mēles saitīte vai arī vāja mēles muskulatūra. Ja mēles saitīte īsa, nepieciešama operācija.

3. Ja bērna augšējie vai apakšējie priekšzobi ir stipri izbīdīti uz priekšu vai arī, tos sakļaujot, starp zobu rindām izveidojas sprauga, tad šādos gadījumos jākonsultējas ar zobārstu - ortodontu.

4. Ja bērnam bieži ir pavērtas vai arī atvērta mute, tas liecina par apgrūtinātu elpošanu caur degunu. Tādā gadījumā ieteicama ausu - deguna - kakla ārsta konsultācija.

Un tomēr bērns ir vesels, bet ir valodas traucējumi. Tādā gadījumā ir jāmeklē palīdzība pie logopēda. Tā jāmeklē arī tad, ja bērnam ir kļūdas rakstu darbos: izlaisti burti, pārstatītas zilbes, neatšķir balsīgos un nebalsīgos līdzskaņus, ir stostīšanās, grūtības lasīšanā.

Logopēds palīdzēt bērnam var tikai tad, ja bērnam palīdz arī vecāki, jo nodarbības nepieciešams veikt arī mājās.

Sīrādāju katru dienu. Skolā esmu no 8.30 līdz 14.00. Telefons skolā 51307, mājās 51932.

S. KAULIŅA,

Mazsalacas vidusskolas skolotāja - logopēde.

BIJUŠĀS PILS SAISTOŠAIS NOSLĒPUMS

Bijusi pils - tā ir pirmklasnieces Lauras atbilde uz jautājumu "Kas ir skola?" Izrādās, ka šai pilij nav ne viens vien noslēpums, kā piesaistīt bērnus. Vairākums turp dodas mācīties lasīt, rakstīt, rēķināt, bet netrūkst arī piekritēju vingrošanai, zīmēšanai un dziedāšanai. Daži iet, lai dejotu, citi, lai mācītos uzvesties, klausītos

(turpin. 4. lpp.)

Mazsalacas pilsētas bibliotēka kopš 1986. gada izmīstīgi meklē

SINUKU MĀRTIŅU ELMĀRA d.,
kurš dzīvo Mazsalacas pag. Blankās.

Viņa parāds - 12,- rbļ., pareizināti ar 10 un pieskaitot soda naudu.

Mazsalacas pilsētas bibliotēka aicina

jaunus lasītājus katru dienu no 12.00 - 19.00, sestdienās no 11.00 - 17.00, izņemot - svētdienā

ATKLĀTA VĒSTULE 'LATVIJAS JAUNATNEI'
(aizsūtīta, bet nenopublicēta)

I. cien. Čiruļa kungs!

Acimredzot tieši zem šādas uzrunas man jāturpina vērsšanās pie Viktora Avotiņa un nu jau arī viņa aizstāvjiem. Biju domājusi, ka pirmā vēstule būs arī pēdējā, ja mani 19. septembrī pieņemšanas laikā nebūtu iztraucējis tālsarunas zvans. Kāda ļoti "mīļa" kundzīte, kura sākumā pat atteicās stādīties priekšā (vēlāk gan uzdevās par Auziņu), sāka mani zvētēt par to, ka esmu atļāvusies aizskart V. Avotiņu kā goda vīru. Par to nu gan es nekad neesmu šaubījiesies.

Bez tam es tiklu smalki izzincināta, cik mēs tur esam parakstījusies un vai es esmu "Viskrelis", kā man patīk Aleksejevs un ka es nemaz nezīnāt, cik daudz ļauna mūsu valdība dara pašreiz, kā var zvērēt uzticību partijai un tagad vadīt valsti.

Daudz jau es pie vārda netiku, bet, izzakot to pašu mazumiņu, saņēmu "laba" vēlējumu, solījumu, ka man vēl zvanīšot no "L. J." un manā pusvārdā nomestu klausuli.

Jūtu, ka vienreiz esmu pamatīgās ziepēs. Caur Jūsu avīzi gribas uzrunāt Daini Ivānu: "Cienjamais kungs, ko jūs tur augšā tādu darāt, mēs te apakšā esam spiesti cīnīties vēl vairāk nekā puča laikā?"

Mediķi esot slikti matemātiķi, bet acimredzot arī slikti rakstītāji, jo galveno domu neesmu mācījusi izteikt. (Valdību var kritizēt, tikai tas būtu jādara korekti.) Tieši to V. Avotiņš nebija sapratis. Es gan savukārt neņemtos apgalvot, ka esmu sapratusi visu, ko viņš ir rakstījis "Vēstulēs no PSRS". Sapratu tikai to, ka mums ir jāgriežas pie sekspatologa. Atbilde uz šo vēstuli droši vien tiks mums meklēt vēl smalkākus speciālistus.

Joprojām - ar cieņu

PĀRSĻA RADZIŅA

(Aiz manis stāv tie paši poliklinikas darbinieki.)

pasakas. Kristīne stāstīja, ka skolā mācot visam labajam, bet Ingūna teica, ka skola ir tā vieta, kur ēd. Daudzi gan arī vēl nezināja, kas tā par māju, uz kuru nākas kājot katru darbadienas rītu, bet jācer, ka drīzumā viņi atklās šo vecās pils noslēpumu. Renārs teica, ka skolā lutinot, bet Jānis, būdams tālredzīgs, - ka skola ir tāpēc, lai mācītos un pēc tam varētu braukt ar mašīnu.

Kā ir? Vai maz lietu, ar ko pievilina bijuši pils? Noslēpums esot tikai tas, ko zin viens, tāpēc šis jau ir atklāts.

Ātrai uzzinai

DARBA LAIKI.

Notariāta kantoris

Valmieras dzimtsarakstu nodaļa

Otrdien.....8 - 10
14 - 18
Trešdien.....8 - 15
Ceturtdien.....12 - 18
Piektdien.....9 - 11

Pirmdien.....13 - 19
Otrdien.....8 - 14
Trešdien.....8 - 14
Ceturtdien.....13 - 16
Piektdien.....8 - 14

Valmieras sociālās
nodrošināšanas pārvalde

Pašu nodaļa

Otrdien.....14 - 16
Ceturtdien.....9 - 13

Pirmdien.....12 - 15 ; 16 - 19
Otrdien.....8 - 11 ; 12 - 14
Trešdien.....12 - 15 ; 16 - 19
Sestdien.....8 - 12

NOVADNIEKU KALENĀRS NOVEMBRA MĒNESIM

MARTA RUDZĪTE

Dzimusi 1924. g. 4. novembrī Braslavas pag. Beigusi Mazsalacas vidusskolu. Valodniece, profesore.

KĀRLIS OSIS

Dzimis 1865. gada 7. novembrī Limbāžu apriņķī, miris 1950. gada 13. novembrī Mazsalacā, apglabāts Mazsalacas kapsētā. Ilgus gadus vadīja Mazsalacas draudzes skolu, novada draudzes ērģelnieks.

MIHAILS ZUBKOVŠ

Dzimis 1895. gada 8. novembrī Krievijā, miris 1975. gada 31. janvārī Mazsalacā, apglabāts Mazsalacas kapsētā. Ilggadējs krievu valodas un literatūras skolotājs Mazsalacas vidusskolā.

IRĒNA SAPRAŠA

Dzimusi 1879. gada 13. novembrī Valtenbergu pagastā, mirusi 1970. gada 13. janvārī, apglabāta Mazsalacas kapsētā. Bijusi ārste Rīgas 1. poliklinikā.

PAZINOJUMI

Uzmanību visiem suņu turētājiem!

Mazsalacas pilsētas valde paziņo, ka sakarā ar rudenī Mazsalacas pilsētas lauku teritorijā konstatēto trakumsērgu un iedzīvotāju sūdzībām par suņu klaiņošanu, obligāta suņu vakcinācija pret trakumsērgu.

Suņu vakcināciju izdarīs š. g. 28., 29., 30. oktobrī tirgus laukumā no plkst. 9.00 līdz 10.00 (vakcinācija saskaņota ar kopsaimniecības "Mazsalaca" galv. veterināru).

Pilsētas teritorijā un daudzdzīvokļu mājās dzīvojošiem suņu īpašniekiem jānodrošina suņu obligāta piesiešana.

Suņi, kaķi, kas sakoduši cilvēkus, to īpašniekiem jānogādā pie veterināra uz potēšanu. Izdevumus sedz dzīvnieka īpašnieks.

Visi pilsētas personīgo māju īpašnieki reģistrē savus suņus š. g. novembra mēnesī pilsētas Labiekārtošanas kantorī, Pērnavas ielā 4 un no 6 mēn. vecuma maksā par suni 1991. g. noteikto gada nodevu 36,— rbl. par 1 suni, kā tas noteikts MP lēm. Nr. 440 no 1983. g. 28. jūlija (izņemot medicīniskos b-bās reģistrētos suņus).

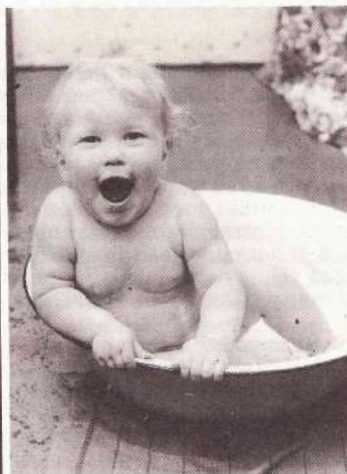
Visi, kuri būs samaksājuši 1991. g. nodevu, varēs saņemt suņu reģistrācijas apliecības.

Soda nauda par 1991. g. novembrī nenomaksāto nodevu 1 sunim tiek noteikta trīskāršā apmērā.

Suņu īpašnieki nodrošina, lai viņa dzīvnieks nenodarītu jaunumu apkārtnē.

Mazsalacas pilsētas valde paziņo, ka mazdārziņu, pļavu un ganību īpašnieki (ja ir nomaksāts zemes nodoklis par 1991. g.), turpina izmantot sev ierādīto zemi arī 1992. gadā bez pārmainām.

Bijušie īpašnieki vai viņu mantinieki zemi varēs izmantot tikai pēc Mazsalacas pilsētas Zemes komisijas lēmuma, kuru pieņems pēc 1992. g. 20. jūnija.

Es piedzimu māmiņai,
Kad dziedāja lakstīgala:
Netrūkst dziesmu man dziedot,
Ne valodu runājot.

/latviešu tautas dziesma/

INFORMĀCIJA

1991. gada absolventi

Iestājās

1. Buliņš Aivars - Lauksaimniecības akadēmijā
Konkursu neizturēja 3 Lauksaimniecības Akadēmijā
1 Latvijas Universitātē
Izkrita eksāmenā 1 Lauksaimniecības Akadēmijā
Konkursa dēļ Smiltenes tehnikumā netika 1

1991./92.m.g. sākas 1. sept., beidzas 22. maijā.

Brīvlaiki 1991. g. 4. - 10. nov.

1991. g. 23. dec. - 1992. g. 5. janv.

1992. g. 16. - 21. marts

Liecības izsniedz 2 x mācību gadā - uz Ziemassvētkiem un mācību gadu nobeidzot.

Papildus brīvlaiks II pusgadā 1. klases skolēniem.

PAZINOJUMS

Mazsalacas pilsētas Labiekārtošanas uzņēmums paziņo, ka ar š. g. 1. novembri iekasēs naudu par iedzīvotājiem izsniegtajām izziņām un īres grāmatīņām,
ar š. g. 1. novembri izīrē transportu privātpersonām un iestādēm.
Sīkāka informācija Mazsalacā, Pērnavas ielā 4, Labiekārtošanas uzņēmuma kantorī. Telefons 51311.

SLUDINĀJUMI

Piedāvāt dzīvojamo platību Mazsalacā (dzīvokli - 1 vai 2 istabas ar virtuvi). Cena pēc vienošanās.

Piedāvāt pa telefonu 51337 darbdienās no plkst. 9 - 14.

29. oktobrī plkst. 11⁰⁰ kultūras namā seminārs "Kultūras nozīme tautas atvесеjošanā". Aicinām visus!

Mazsalacas vidusskola aicina pieteikties maksas svešvalodu apgušanas kursos (gan angļu, gan vācu val.) pa telef. 51491 līdz 15. novembrim.

Mazsalacas vidusskolas Skolas padome atgādina, ka skolas konts ir 000700603 Agrorūpnieciskajā bankā Rūjienā.

DEPUTĀTU UN IEDZĪVOTĀJU ZINĀŠANAI

Kārtējā sesija notiks š. g. 30. oktobrī plkst. 17.00 Mazsalacas kultūras namā. Tā būs atklātā sesija. Uz sesiju aicināti visi vēlētāji, kā arī pārējie interesenti!

Jautājumus rakstveidā iesniegt pilsētas valdes telpās. Anonīmi jautājumi netiks ņemti vērā.

Mana vissirsnīgākā pateicība ārstei Pārslai Radziņai, mani nesavtīgi ārstējot.
Velga Mince

Redaktors JĀNIS BĒRZIŅŠ Mākslin. noformētāja RUDĪTE KRAVALE Foto - Māris Zariņš

Redakcijas adrese: Pērnavas 4

Iespacis Valmieras tip. "Licema" Ofseta tehn. Pasūt. № 3313 Metāls 1000. Licence 0311. Maksā 60 kap.

Sludinājums pieņem redakcijas telpās otrdienās 15.00 - 17.00

Informatīvajā biļetenā publicētie raksti ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par

publicētajām atbild to autori.

Anonīmus rakstus nepieņemam.